

Granatnik przeciwpancerny Klein Panzerfaust 30 m

Historia konstrukcji

Granatnik przeciwpancerny Pzf. (kl) 30 m był używany przez siły zbrojne Niemiec podczas II Wojny Światowej. Opracował go zespół konstruktorów na czele którego stał dr inż. Heinrich Langweiler z niemieckich zakładów Hugo Schneider A.G. (w skrócie HASAG) w Leipzig (pol. Lipsk).

Produkcja seryjna odbywała się w zakładach HASAG w Lipsku (kod producenta „wa”) oraz w Schlieben (kod producenta „wk”), a także w zakładach C. Warz & Co, w Zella-Mehlis (kod producenta „cq”). Po przebadaniu kilku rozwiązań testowych finalny model został przetestowany na poligonie w Kummersdorfie w marcu 1943 roku, gdzie występował pod nazwą Faust Patrone 1. Pierwsza partia przedprodukcyjna 3 tysięcy egzemplarzy nowych granatników została wyprodukowana do końca lipca 1943 roku. Finalny model produkowany od października 1943 roku do początku 1945 roku, łącznie wyprodukowano 1.542.200 egzemplarzy (z tego do końca 1943 roku wyprodukowano 227 tysięcy egzemplarzy).

- 1 - głowica z ładunkiem kumulacyjnym
- 2 - zapalnik Rückstoßzünder FPZ 8001 oraz ładunek pobudzający kl.Zdlg. 34
- 3 - drążek z brzechwami stabilizującymi ze sprężynujących blaszek
- 4 - ładunek miotający w kartonowym opakowaniu
- 5 - celownik w pozycji złożonej
- 6 - mechanizm spustowy

Przekrój granatnika przeciwpancernego Panzerfaust (klein) 30 m

Naklejka z instrukcją uzbrajania głowicy na granatniku przeciwpancernym Pzf. (kl) 30 m

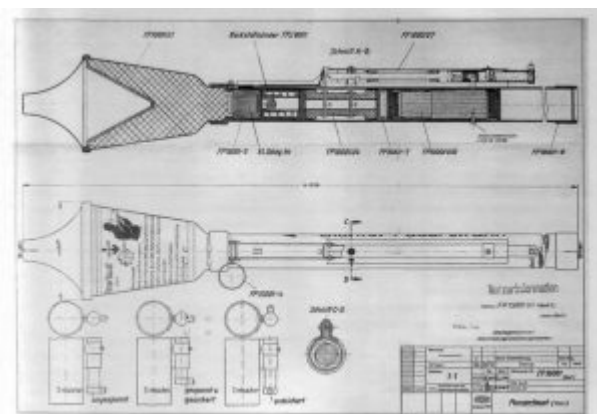
Opis konstrukcji

Głowica z ładunkiem kumulacyjnym jest osłonięta czepcem balistycznym dla poprawienia aerodynamiki, natomiast dla zapewnienia stabilności w locie pocisku do celu zastosowano rozkładające się po opuszczeniu wyrzutni prostokątne sprężynujące blaszki szerokie na 40 mm i wysokie na 50 mm, przynitowane do drewnianego trzonka, przez którego środek jest poprowadzona wzmacniająca metalowa tulejka.

Detonację głowicy zapewnia prosty zapalnik bezwładnościowy typu Rückstoßzünder FPZ 8001 z iglicą przytrzymywaną przez spiralną sprężynę, która po trafieniu w cel nakłuwą spłonkę

ładunku pobudzającego kl.Zdłg. 34. Materiał wybuchowy działa na wkładkę kumulacyjną wykonaną z tłoczonej miękkiej blachy stalowej (testowano kilka materiałów wkładki, w tym cynk) tworzącą strumień kumulacyjny przebijający pancerz atakowanego celu. Przebijalność ustawionego pionowo pancerza wynosiła do 150 mm, ale ze względu na zakrzywiony tor lotu powolnego pocisku w praktyce uzyskiwano mniejsze wartości. Po zgłoszeniu przez oddziały licznych niewypałów zastosowano zmodyfikowany zapalnik Rückstoßzünder FPZ 8002.

Granatniki pakowano z nieuzbrojonymi głowicami po 4 sztuki w drewniane skrzynie transportowe, natomiast ładunki pobudzające wraz z zapalnikami znajdowały się w osobnym pudełku. Żołnierze sami uzbrajali pociski przed walką zgodnie z umieszczoną na głowicy instrukcją. Należało oddzielić głowicę od rury wyrzutni, odkręcić od głowicy ogon ze statecznikami, następnie w tuleję z tyłu głowicy włożyć ładunek pobudzający kl.Zdłg. 34, a za nim zapalnik Rückstoßzünder FPZ 8001 lub Rückstoßzünder FPZ 8002 (można było włożyć je odwrotnie, a wtedy wybuch nie następował), na koniec wszystko poskręcać i włożyć głowicę z powrotem do rury wyrzutni, uważając przy tym na złożone stateczniki.

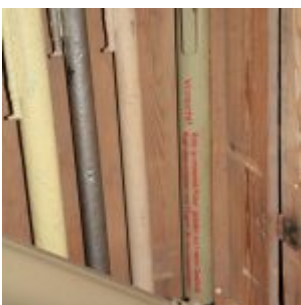
Dokumentacja techniczna

Stalowa rura wyrzutni ma ścianki grubości 2 mm. W jej wnętrzu umieszczono tekturowy pakunek z ładunkiem miotającym czarnego prochu, który jest przytrzymywany wkręconym od spodu wkrętem, a od strony głowicy zabezpieczony gumową uszczelką. Mechanizm

odpalający jest przymocowany do górnej powierzchni rury wyrzutni za pomocą zgrzewania. W jego przedniej części znajduje się podnoszone na ośce ramię celownika (w górnej części ma wysztancowany otwór w kształcie X odpowiadający odległości 30 metrów, uzupełniony o wywiercone dodatkowe okrągłe otwory umieszczone nad i ponad dotychczasowym, odpowiadające odległości 20 i 40 metrów – patrząc na pobliski cel zgrywano je z najwyższym punktem głowicy), które w pozycji złożonej blokuje trzpień iglicy, natomiast główny mechanizm obejmuje tulejkę z bolcem, którą wpychano do wnętrza obudowy napinając sprężynę iglicy i obracano o ćwierć obrotu w lewo (w pozycji napiętej iglicę blokował przycisk spustu opierający się o wycięcie trzpienia) co zgrywało otwór ogniowy spłonki na wprost otworu w ścianie wyrzutni bezpośrednio nad ładunkiem miotającym. Teraz wystarczyło nacisnąć znajdujący się bezpośrednio za celownikiem przycisk zwalniający iglicę, która siłą napiętej uprzednio sprężyny nakłuwiała spłonkę i przekazywała dalej płomień na ładunek miotający. W razie rezygnacji z chęci oddania strzału tulejkę można było obrócić w prawo blokując dostęp do okna kanału ogniowego, a dalej przytrzymując ją nacisnąć przycisk spustu i delikatnie cofnąć zwalniając naciąg sprężyny iglicy, przywracając położenie wyjściowe mechanizmu.

Tyłny koniec wyrzutni przesłaniała kartonowa zaślepka zabezpieczająca przed przedostaniem się do wnętrza zanieczyszczeń. Przy strzale wylatywała ona do tyłu wraz ze strumieniem gazów i resztkami kartonowego opakowania ładunku miotającego tworząc 10-metrowy stożek strefy niebezpiecznej. Przypominał o niej duży napis na wyrzutni: Achtung! Feuerstrahl! (pol. Uwaga! Strumień ognia!), a w późniejszych wersjach Vorsicht! Starker Feuerstrahl! (pol. Zachować ostrożność! Silny strumień ognia!). Dla oddania strzału celem uzyskania odpowiednio dużego kąta podniesienia rurę wyrzutni wkładano pod pachę – w takiej pozycji nie dało się z niej strzelać z pozycji leżącej, ani z wnętrza okopu, co narażało strzelca na wykrycie. Pozycję strzelca zdradzała także po

oddaniu strzału spora chmura dymu towarzysząca spalaniu ładunku miotającego. Ze względu na konstrukcję była to wyrzutnia jednorazowego użytku. Po oddaniu strzału rurę wyrzutni po prostu wyrzucano.

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

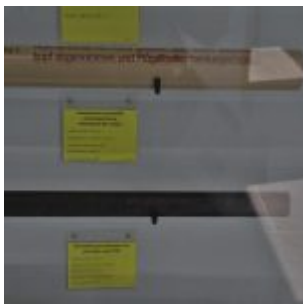
Skansen Rzeki Pilica – Tomaszów Mazowiecki

Podstawowe dane taktyczno-

techniczne

- Masa: 1,47 kg
- Długość broni: 985 mm
- Długość rury wyrzutni: 800 mm
- Średnica rury wyrzutni: 28 mm
- Średnica głowicy: 100 mm
- Przebijalność pancerza: do 140 mm
- Masa głowicy: 0,68 kg
- Masa materiału wybuchowego: 0,4 kg (mieszanka trotylu i heksogenu)
- Masa ładunku miotającego: ok. 55 g
- Prędkość początkowa: ok. 28 m/s
- Donośność: praktyczna 30 m

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Muzeum Techniki Wojskowej GRYF
ul. ppłk. Ryszarda Lubowiedzkiego 2
84-242 Dąbrówka

Bibliografia

1. II wojna światowa encyklopedia uzbrojenia. Warszawa: Muza S.A., 2000 rok
2. <https://www.dws-xip.com/encyklopedia/infwpzfk130-de/>